

Sygn. akt: I Ns 939/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Chojnicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Magdalena Tyl-Sporysz
-----------------	---------------------------

Protokolant:	st. sekr. sądowy Izabela Buse
--------------	-------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2016 r. w Chojnicach na rozprawie

sprawy z wniosku I. L.

z udziałem R. L., M. O., M. S., A. T., M. A., M. L. (1) i M. M.

o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku w sprawie I Ns 929/75

postanawia:

oddalić wniosek.

Sygn. akt: I Ns 939/16

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 07.05.2015r. I. L. domagał się zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Chojnicach z dnia 30 października 1975r. stwierdzającego nabycie spadku po B. S. w ten sposób, aby zaliczyć do masy spadkowej także nieruchomość, która została pominięta w wyżej wskazanym postanowieniu, a co miało miejsce w sprawie Ns 929/75. Jako uczestników postępowania wskazał: R. L., M. S., A. T., M. O., K. S. (1), M. A., M. L. (1), M. L. (2).

W argumentacji swojego żądania wnioskodawca wskazał, iż postanowieniem Sądu Okręgowego w Słupsku z 02 lipca 2004r. w sprawie IV Ca 325/04 stwierdzono nabycie przez B. S. prawa własności nieruchomości w drodze zasiedzenia ze skutkiem na dzień 1 stycznia 1962 r. Jako, że okoliczność ta nie została uwzględniona w postępowaniu spadkowym, w ocenie wnioskodawcy konieczna była zmiana postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku i wskazanie, że w skład masy spadkowej wchodzi także nieruchomość nabyta przez spadkodawcę drogą zasiedzenia (k. 2).

Uczestnicy M. S. i R. L. zgodzili się z żądaniem wnioskodawcy (k. 10).

Postanowieniem z 02.11.2016r. do udziału w sprawie w miejsce zmarłej M. A. Sąd wezwał K. S. (1) (k. 109).

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 30.10.1975r. Sąd Rejonowy w Chojnicach w sprawie o sygn. akt Ns 929/75 stwierdził, że spadek po B. S., zmarłej w dniu 21.06.1975r. w C.,

w swym ostatnim miejscu zamieszkania nabyli na podstawie testamentu z dnia 15.09.1973r., otwartego i ogłoszonego w dniu 04.08.1975 r. w (...) w C.: syn E. S. w całości nieruchomości położoną w C. przy ul. (...) oraz wnukowie: J. L., R. L., A. T., M. L. (3), K. L. (1) w całości udział w nieruchomości położonej w C. przy ul. (...), każdy z nich do 1/5 części.

/ **dowód** : postanowienie SR w Chojnicach z dnia 30.10.1975r. w sprawie Ns 929/75 k. 34 w aktach sprawy Ns 929/75, testament (k. 2 akt I Ns 41/75)/

Postanowieniem z 28.11.1991r. Sąd Rejonowy w Chojnicach w sprawie I Ns 374/91 stwierdził, że spadek po K. L. (2) zmarłej 29.04.1986r. w C., w swym ostatnim miejscu zamieszkania, nabyły na podstawie ustawy jej dzieci: R. L., K. L. (1), J. O. (1), M. S. i A. T. – każdy w udziale do 1/5 części.

/ **dowód** : dokumenty zgromadzone w aktach I Ns 374/91 – postanowienie (k. 16)/

Postanowieniem z 10.02.2004r. w sprawie I Ns 4/02 Sąd Rejonowy w Chojnicach stwierdził, że B. S. oraz jej dzieci E. S. i K. S. (2) nabyli przez zasiedzenie z dniem 01.01.1962r. własność nieruchomości, położonej w C. przy ul. (...), stanowiącej zabudowaną działkę o nr (...), karta mapy (...) o pow. (...), zapisanej w KW prowadzonej przez SR Chojnice pod numerem (...). W dniu 02.07.2004 r. Sąd Okręgowy w Słupsku w sprawie o sygn. akt IV Ca 325/04 zmienił w/w postanowienie SR w Chojnicach i stwierdził, że własność nieruchomości zabudowanej, położonej w C. przy ul. (...), oznaczonej w rejestrze gruntów (...) za numerem (...) o pow. (...) ha, dla której SR Chojnice prowadzi KW nr (...) nabyła przez zasiedzenie z dniem 01.01.1962r. B. S..

/**dowód**: postanowienie SO w Słupsku z dnia 02.07.2004 r. IV Ca 325/04 (k. 237 akt I Ns 4/02)/

J. O. (1) (z domu L.) zmarła w dniu 22.03.2011r., a spadek po niej z dobrodziejstwem inwentarza przyjął I. L. oświadczeniem z dnia 20.07.2011r. W sporządzonym przez komornika spisie inwentarza nie uwzględniono praw do nieruchomości spadkodawczyni. Aktem poświadczenia dziedziczenia z 17.08.2012r.

za numerem (...) notariusz J. A. z kancelarii notarialnej w C. poświadczył, że spadek po J. O. (1) zmarłej 22.03.2011r. w C.,

w swym ostatnim miejscu zamieszkania, nabyli na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza jej synowie – I. L. i M. O.. Przed w/w notariuszem spadek po J. O. (1) odrzuciła jej córka – D. O. w dniu 29.08.2011r.

/ **dowód** : dokumenty zgromadzone w aktach I Ns 427/11 – akt notarialny (k. 3), odpis skrócony aktu zgonu J. O. (1) (k. 4), protokół spisu inwentarza (k. 19-20, 78-81), akt poświadczenia dziedziczenia (k. 42-43 akt I Ns 544/13), protokół przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez D. O. (k. 3 akt I Ns 511/11)/

Postanowieniem z 05.06.2012r. Sąd Rejonowy w Chojnicach w sprawie I Ns 246/12 stwierdził, że spadek po M. L. (3), zmarłej 14.11.2011r. w M., w swym ostatnim miejscu zamieszkania, nabyła na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza

w całości jej córka – M. L. (1).

/ **dowód** : dokumenty zgromadzone w aktach I Ns 246/12 – postanowienie (k. 20)/

Postanowieniem z 08.11.2012r. Sąd Rejonowy w Chojnicach w sprawie I Ns 75/11 stwierdził, że spadek po K. L. (1), zmarłym 04.04.2009r. w C.,

w swoim ostatnim miejscu zamieszkania, na podstawie ustawy nabyły córki: M. L. (2) i M. L. (1). Sprawę zainicjowała M. S. – siostra spadkodawcy.

/ **dowód** : dokumenty zgromadzone w aktach I Ns 75/11 – wniosek (k. 2-3), postanowienie (k. 90)/

Wnioskiem z 21.06.2012r. A. T. domagała się stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej w dniu 21.06.1975r. B. S.. Wskazała, iż w skład spadku wchodzi nieruchomość położona w C. przy ul. (...), oznaczona w rejestrze gruntów 171 za numerem (...) o pow. (...) ha, co wynika z orzeczenia Sądu Okręgowego w Słupsku w sprawie o stwierdzenia jej

nabycia przez zasiedzenie. Jako uczestnika w/w wskazała m.in. I. L.. Temu ostatniemu odpis wniosku A. T. doręczono w dniu 18.02.2013r.

Postanowieniem z 14.05.2013r. Sąd Rejonowy w Chojnicach w sprawie I Ns 430/12 odrzucił wniosek. Od tego rozstrzygnięcia zażalenie z dnia 13.06.2013r. wywiódł m.in. I. L., domagając się jego uchylenia i wskazując, iż w związku z wywiedzionym wnioskiem, powziął wiadomość o ujawnieniu dodatkowego majątku spadkowego po B. S., stąd sprawa winna zostać rozpoznana. Sąd Okręgowy w Słupsku postanowieniem z 26.02.2014r. w sprawie IV Cz 81/14 oddalił jego zażalenie.

/ **dowód** : dokumenty zgromadzone w aktach I Ns 430/12 – wniosek (k. 2-3), dowód doręczenia (k. 57), postanowienie z 14.05.2013r. (k. 87), zażalenie I. L. (k. 113), postanowienie z 26.02.2014r. (k. 166)/

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Powyższe okoliczności były w zasadzie bezsporne i oparte na dokumentach urzędowych, które w ocenie Sądu tworzyły spójną i logiczną całość, wzajemnie się uzupełniając. Dokumenty te nie zawierały informacji sprzecznych bądź wykluczających się. W ocenie Sądu brak było podstaw, które uzasadniałyby odmowę przyznania tymże dowodom – we wskazanym wyżej zakresie – waloru wiarygodności. Odnośnie w/w dowodów nie były składane żadne zastrzeżenia, Sąd nie dostrzegł także z urzędu żadnych okoliczności, które dowody te mogłyby podważać, skutkiem czego uznał je za wiarygodne i wyczerpujące, a tym samym miarodajne dla poczynienia w/w ustaleń.

Wymieniona wyżej dokumentacja jednoznacznie wskazuje porządek dziedziczenia po zmarłej B. S., terminy otwarcia spadków jej następców, terminy potwierdzenia przez Sąd sposobu i kręgu spadkobrania po nich, jak również explicite wskazuje, iż z dniem 01.01.1962r. B. S. nabyła przez zasiedzenie nieruchomość przy ul. (...), stanowiącej zabudowaną działkę o nr (...), karta mapy 171 o pow. (...) ha, zapisaną w KW prowadzoną przez SR Chojnice pod numerem (...). Sąd Okręgowy fakt ten stwierdził postanowieniem z dnia 02.07.2004r., które to wskutek rozpoznanej apelacji w tym dniu stało się prawomocne. Oczywistym jest przy tym, iż rozstrzygnięcia tego rodzaju mają charakter li tylko deklaratoryjny, a więc potwierdzają zaistniały wcześniej fakt – skutek prawny (postanowienie SN z 11.10.2012 r., III CSK 316/11, L.).

Z ujawnionego materiału dowodowego wynika także i to w sposób bezsporny, iż I. L. jest następcą prawnym zmarłej w dniu 22.03.2011r. J. O. (1) (z domu L.), która to była uczestnikiem postępowania spadkowego po B. S.. Z kolei dokumentacja akt sprawy I Ns 430/12, w której to A. T. będąca uczestnikiem postępowania spadkowego po B. S. wywiódła kolejny wniosek stwierdzeniowy, wskazuje, iż uczestnik korespondencją z Sądu już w dniu 18.02.2013r. powziął wiadomość o stanie prawnym nieruchomości przy ul. (...), co w sposób jednoznaczny wyartykułował zażaleniem w tamtej sprawie z dnia 13.06.2013r.

Żądanie wnioskodawcy osadzało się w treści art. 679 § 1 k.p.c. Stanowi on, iż dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu

o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek

o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

Postępowanie unormowane w/w przepisem jakkolwiek autonomiczne, ma charakter wznowieniowy czym uwidacznia się w szczególności poprzez tę okoliczność, że zainteresowany, który był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, winien wykazać – jak przy wznowieniu – szczególne przesłanki swego żądania, czyli podstawę, której nie mógł powołać w poprzednim postępowaniu oraz zachowanie rocznego terminu, który biegnie od chwili, w której uzyskał możliwość powołania się na nią (post. SN

z 21.12.2011 r., IV CSK 199/11, L.). Obowiązek spełnienia w/w przesłanek tj. ograniczeń wymaga rygorystycznego traktowania, co podyktowane jest potrzebą ochrony stabilności stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem porządku dziedziczenia. Z tego też względu oraz z uwagi na wyjątkowy charakter tego uregulowania, przepis ten podlega wykładni ścisłej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2006 r., I CSK 167/07, niepublikowane). Jakkolwiek przy tym przepis ten odnosi się do uczestników prawomocnie zakończonego postępowania, o tyle judykatura wypracowała jednolite stanowisko, treścią którego ograniczenia te dotyczą także spadkobiercy uczestnika postępowania o stwierdzenie nabycia spadku (por. postanowienie SN z 26.01.2001 r., II CKN 784/00, legalis; uchwała SN z 21.03.2001r., III CZP 4/01, legalis, a także aktualne orzecznictwo: postanowienie SN z 14.10.2009r., V CSK 118/09, legalis; postanowienie SN z 25.11.2011r., III CSK 17/11, legalis czy postanowienie SN z 15.01.2016r., I CSK 1079/14, legalis.).

Tym samym podstawą dla merytorycznego rozpoznania zasadności zgłoszonych żądań wnioskodawcy koniecznym było ustalenie czy I. L., jako spadkobierca po uczestniczące postępowania w sprawie I Ns 374/91 – J. O. (1) z domu L., zachował roczny termin do wystąpienia z wnioskiem w niniejszej sprawie. Wskazany bowiem termin roczny w art. 679 § 1 k.p.c. choć zamieszczony w przepisach postępowania cywilnego, jest w istocie terminem zawitym prawa materialnego (tak w/w orzecznictwo SN w sprawach II CKN 784/00 i III CZP 4/01). Termin ten biegnie od daty, w której wnioskujący o zmianę postanowienia spadkowego uzyskał możliwość powołania podstawy uzasadniającej zmianę postanowienia (por. postanowienie SN z 09.09.2011r., I CSK 726/10, legalis). Możliwość zachowania terminu winna być przy tym rozpatrywana przez pryzmat możliwości obiektywnych, a zatem winna osadzać się w kręgu panujących w sprawie okoliczności faktycznych, dających podstawy dla oceny czy określony zespół zachowań dla realizacji tegoż terminu przy uwzględnieniu osobistych cech wnioskującego, należytej jego staranności i panujących warunków dawał faktycznie możliwość powoływania się na te okoliczności.

W ocenie Sądu Rejonowego na powyższe odpowiedzieć należy twierdząco, co z kolei czyni negatywną przesłankę dla merytorycznego rozpoznania żądań wnioskodawcy.

Jak bowiem ustalono powyżej wnioskodawca jako spadkobierca powołanej i uczestniczącej w sprawie I Ns 374/91 J. O. (2) (L.) już w dniu 18.02.2013r. powziął wiadomość o stanie prawnym nieruchomości przy ul. (...). Jak z kolei wynika z jego zażalenia w sprawie I Ns 430/12 znał też treść postanowienia spadkowego po B. S. i świadom był rozbratu jego treści z faktycznym stanem masy spadkowej po swojej prababci. Zażalenie wywiedzione zostało przez I. L. 13.06.2013r. Jak z kolei wynika z akt sprawy wnioskodawca ze swoim żądaniem w niniejszej sprawie wystąpił w dniu 07.05.2015r., co rekapitułuje uznanie, iż rocznemu terminowi na wywiedzenie wniosku inicjujący postępowanie uchybił.

Ważąc jednocześnie na dyrektywy w/w rozstrzygnięć Sądu Najwyższego w zakresie ścisłej wykładni normy objętej niniejszym wnioskiem nie sposób stwierdzić, aby ewentualna nieznajomość prawa była przesłanką sanująca uchybienie temu terminowi. Obiektywny miernik należytej staranności nakazuje przyjąć, iż w razie nieznajomości prawa podmiot wywodzący skutki z zaistniałych okoliczności faktycznych winien zasięgnąć specjalistycznej, fachowej wiedzy, która w obecnym stanie jest powszechnie dostępna czy to w ramach odpłatnej czy też nieodpłatnej pomocy prawnej.

Sąd jednocześnie abstrahuje od tej okoliczności, iż wniosek A. T.

w sprawie I Ns 430/12 w zasadzie – w ocenie niniejszego składu orzekającego – po stosownym wezwaniu po myśli art. 5 k.p.c. i formalnym jego zredagowaniu powinien zostać zadekretowany jako postępowanie w trybie art. 679 k.p.c., to faktem pozostaje, iż już prawomocnym postanowieniem o oddaleniu zażalenia wydanym przez SO w Słupsku doręczonym I. L. w dniu 05.03.2014r. (k. 183 akt I Ns 430/12) powziął on wiedzę, iż realizacja jego tez nie może nastąpić w drodze zainicjowanej przez A. T. i koniecznym jest wystąpienie z quasi wznowieniowym postępowaniem jak w sprawie niniejszej. Z tym jednak wnioskodawca wystąpił dopiero 07.05.2015r., a więc także po upływie roku. Sąd jednocześnie nie przesądza, iż zachowanie okresu rocznego w tego rodzaju stosunków faktycznych pozwoliłoby na zachowanie tego wymogu, albowiem – jak podano wyżej – Sąd przyjął, iż wnioskodawca o konieczności konwalidacji

postanowienia spadkowego po prababci powziął już z chwilą doręczenia mu odpisu wniosku w sprawie I Ns 430/12 tj. w dniu 18.02.2013r.

Wyżej dokonana subsumpcja skutkująca zniweczeniem możliwości dla dochodzenia żądań wniosku przez I. L. wyzuła konieczność badania jego merytorycznych podstaw. Nie ulega jednak wątpliwości, iż zarówno w obecnym jak i w stanie prawnym z 1975r. w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku w braku gospodarstwa rolnego sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów (art. 677 k.p.c.).

Ważąc na powyższe, wniosek należało oddalić, co uczyniono orzekając jak w sentencji.